

Szerkesztőségi iroda:
Nagyberek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kon.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónapra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 206. szám.

Szombat, szeptember 11.

A városok.

— szeptember 11.

Ez a cím sokszor megismétlődik a lapok cikkeinek élén és sajnos előreláthatólag még sokszor meg fog ismétlődni a jövőben is.

A városok polgármesterei megint kongresszusoznak s természetesen nem annyira maguk mulatságáért.

Most is mint máskor, azon tanakodnak, hogy lehetne segíteni a városok súlyos helyzetén s egyre panaszkodnak, hogy hiába küzdenek, az állam nem akarja őket meghallgatni.

A panasz a városok egész vonalán általános s a helyzet, bár körülbelül tíz éve hirdetik már tarthatatlannak az e fajta kongresszusok, ennek dacára most már csakugyan tarthatatlan lesz. Csak a gödör az, amelyik annál nagyobb lesz, mentül többet elvesznek belőle s annál kisebb, minél többet adnak hozzá. A magyar városok, bár nagyszabású gödörversenyt rendezhetnének egymás közt, maguk nem gödörök s nem nagyobodnak azzal, hogy az állam folyton elszed jogaikból és jövedelmeikből, de egyre új terheket adogat nekik.

Ma nincsen város, amelyiknek adóssága ne volna s ez magában nem volna baj, ha törleszteni is olyan könnyű volna, mint adósságot csinálni. Azonban a városok a törlesztés rendes folytonossága helyett kénytelenek egyre újabb adósságokat csinálni s ebbe nem egyszer az állam ugatja bele őket. Sőt igen sokszor: mikor egyes intézményei létesítésénél valóságos licitációkat rendez a városok közt: ki ad többet érte.

Még szerencsés az a város, amelyik ha drágán is, de kap a pénzéért valamit:

azonban van akárhány város, amely megcsinálja az adósságot a jó reménységért s nem kap egyebet egy elutasító leiratnál.

Ezek olyan hihetetlen dolgok az állam és a városok viszonyát illetőleg, hogy már ebből is bizonyos a napirenden lételük. Persze a magyar állami bölcsesség szempontjából ezt a nemtörődömséget alig lehet érteni.

Mink még valahogy csak elkinlódunk az örökös adósságcsinálásban, de mit tesznek, akik utánunk jönnek? Azok elől eltékozlunk tőkét és hitelt, azokra már csak a tönk marad. Ilyen politika mellett, mikor az állam mindent magának kaparit meg, amiből haszon vehető s a humanizmust, a szegények ellátását, a közbiztonsági kérdéseket, a rendfőntartást, a bűnügyi nyomozást kegyelemmel átengedi a városoknak, más nem is maradhat.

Szóval tele van ez az ország a gyökerét rágó pusztító bajjal, de nem ezekkel törődnek az intézők, a törvényhozók, hanem a legmagasabb politikával s míg fönt diszitik, nyesegetik a fa koronáját, egyszerre csak össze fog roskadni az egész, mert a gyökere elrothad.

A városok is a gyökeréhez tartoznak, az ő összességük alkotja az államot, az ő erejük az állam ereje is, de ki törődik lenni a gyökérrel, mikor azokat látják leginkább, akik a fa tetején mutogatják magukat s ott kiabálnak tele tüdővel.

Persze le fognak majd pottyanni, ami magában véve tiszta haszon volna, ha velük együtt az egész fa össze nem roskadna.

És ez már nekünk, mindnyájunknak s az államnak is baja.

A rabok oktatása.

— Kultura a fogházban. —

Nagyberek, szeptember 11.

Mint ismeretes, a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület az igazságügyminiszter engedelmével rendszeres oktató előadásokat tart a nagyberekéri kir. törvényszék fogházában.

Tavaly nyáron kezdte el az egyesület ezt az országos figyelmet keltett munkásságát s most egy év leteltével külföldi felterjesztésben jelentést tesz az oktatás eredményéről az igazságügyminiszternek s egyben támogatását kéri.

A felterjesztéshez csatolt jelentés, amelyet a fogházi oktatás érdemes vezetője, Bányai Jakab állami elemi iskolai igazgató készítet, örvendetes tanúságot tesz a rabok oktatásának szép eredményéről s élénken bizonyítja, hogy az oktatás milyen nagy kulturális hatással jár ugy az általános, mint a nemzeti művelődés szempontjából. Elég erre itt jellemzésül röviden kiemelni azt, hogy a lefolyt esztendőben a fogházban levő rabok közül megtanult teljesen írni, olvasni magyarul 30% s általában 97%-ban a tanítás eredményes volt.

A fiválóan szép kulturális munkásságról szóló jelentést egyebekben a következőkben közöljük:

Az oktatás 1908. június hó 25-én kezdődött. Az iskolázásba vett rabok száma a megnyitás alkalmával 13 volt, akiket a két tanító, Bányai Jakab nagyberekéri állami elemi iskolai igazgató-tanító és Büchler Hugó áll. tanító két csoportra osztott: Az egyik csoportba a szerb-, a másik csoportba a román anyanyelvűeket, a más anyanyelvűeket pedig megosztották. Október havában azonban egy osztóták meg a munkakört, hogy a kezdőket Büchler Hugó vette át és tanította az írás olvasásra, a haladókat pedig Bányai Jakab oktatta a magyar írás és olvasás gyakorlataira és főleg a magyar beszédre. 1908. június 25-től 1909. augusztus végéig beiskolázott összesen 90 rab. Ezen 90 beiskolázott közül anyanyelve nézve magyar 10, német 14, szerb 47, román 15, tót 1, bolgár 1 és cigány 2, tehát több mint a fele szerb any-

A „TORONTÁL” tárcája.

A neuillyi váza.

Pierre Baulon, szerelőmunkás és Lisa Chawalet, finom vasalónő, a Pichelon apró leányának az esküvőjén ösmerkedtek meg. A szertartás után remek lakoma volt a Puteaux-vendéglőben; Pichelon apó, megörülve, hogy leányától megmentik, gavallérosan csinálta a dolgot: volt borjupecsenye, párolt marhahús, ürücomb babbal s ami fő, számtalan liter Chateau-Suresnes.

Pierre és Lisa szomszédok voltak az asztalnál. Az ünnepélyek alatt együtt ittak, kacagtak, csipkelődtek, könyök- és térdjatekkal evődtek s amikor a hegedü nyávogni kezdett, hozzáfogtak polkát, kvadrillat, valcert táncolni, közben még mindig kocintgatta, sőt a punchtól sem idegenkedtek, amit Pichelon apó bőkezűen kínálgatott. Ugy, hogy reggel egy óra volt, amikor Pierre följánlotta Lisának, hogy elkiséri hazáig.

Az ut hosszú volt, az idő fősleges. Gyalog mentek át a Neuilly avenun, ahol most éppen vásár volt s az ekkor volt a legvigabb.

Pierre belépet váltott a komédiához, a panorámába, a jónőkhöz s mindez rendkívül mulattatta a fiatal leányt.

Ez még szerencséjét is próbára akarta tenni és Pierre lefizette érte a díjat a szerencsekerék-

nél. A golyó a legnagyobb számnál állott meg s a kereskedő tulzott sajnálkozással adta át nekik a díjat, egy virágos, cifra, pompás virágvázat porcellánból. És Lisa még vigabb lett e hallatlan szerencsétől fölízgatva.

Pierre jó fiú volt, szórakoztató, gavallér, ügyes táncos és merész. Lisa kedves leánya, gerle-természetű s a vasaló-intézetben már sok mindent megösmert, amit sokan nem is sejtének. A Pierre lakása közelebb esett, mint Lisáé s ő azt ajánlotta, hogy jó volna ott pihenni egyet. Lisa fejét rázta, de nem tett ellenvetést, végre is belenyugodott. Másnap délfelé ment el, — de csak azért, hogy összeszedje a holmiját s elhozza Pierre lakására. Összeadták magukat minden ceremónia nélkül.

Mindketten jó munkások voltak és jóízűen pihenték ki együtt a napi fáradságukat. Mindketten szerettek dalolni s nagyszerű összhangban folytak éltük napjai. Ez így ment négy évig. Az alatt a Pierre szenvedélye lohadni kezdett. Sűrűbben kezdett káféba járni s szívesebben szórakozott barátaival, mint Lisával.

Megkezdődtek a szemrehányások, majd a disputák. Pierre, alapjában véve, szerette Lisát, és amikor már a helyzet tarthatatlan volt, újra meg újra bocsánatot kért tőle, olyan gyöngéd módon, hogy a fiatal nő mindent elfelejtett. Végre jött egy nagy kirugás, ami két nap, két éjjel tar-

tott s amikor utána hazakerült, rettenetes civa-kodás kerekedett, amely szilaj csatával végződött.

— Itt hagylak! Hál' istenek, nincs gyermek!... Lelek én mást is... !Megélek én magamban is...

Kiabáltak egymásnak.

— Jó. Menjünk... Legjobb az elválni.

Éljen kiki magának... Szét kell osztani mindent...

— Csak ahogy igazságos, — szolt Pierre.
— Az enyém az ágy, tied az asztal, meg a székek.

— Nekem mindegy.

Minden ingóságot szétraktak; lelkiismeretesen elosztottak.

Közben dacosan és szomoruan dudoltak kétfelé. Pierre a Regimentről, Lisa a messze szálló kis madárról.

Már csak a neuillyi váza volt hátra.

Négy kéz kapott utána.

— Ez az enyém.

— Ohó, persze... az enyém!

Hogvisne... ezt akarom.

— Én is... jogom van rá.

— Micsoda jog? Neked.

— Nem én fizetem?

— De én nyertem meg.

És erőszakos mozdulattal tépte ki a Pierre kezéből a leány vázát.

Közben mindkettőnek eszébe jutottak a neuillyi emlékek.

T. e. Tévedések elkerülése végett értesitem a n. é. közönséget, hogy a volt társam által eddig szétküldött körlevelek, Goldschmidt készruha-raktár teljesen megszűnt volna, pedig csak annyiban történt változás, hogy társam a cégből kilépett és én ugyanezt az üzletet saját nevem alatt, a legszolidabb alapon, mint eddig is, tovább vezetem. Főtörökvésem odairányul, hogy jó, pontos és olcsó kiszolgálással a n. é. közönség megelégedését kiérdemeljem.

Szabott árak!

Kiváló tisztelettel
GOLDSCHMIDT LIPÓT.

Szabott árak!

nyelvű, kik közül csak 4 tudott annyit-amennyit magyarul beszélni. Teljesen irástudatlan volt a 90 közül: magyar 1, német 1, szerb 29, román 9, összesen 40, tehát az összeseknek a 40%-a. Ezen irástudatlanok (analfabéták) közül teljesen megtanult írni-olvasni 10 (25%), jól haladt, de a rövid idő alatt tanulását be nem fejezte 9 (22½%), igen rövid idő miatt (2-4 hét) igen keveset tanult meg 8 (20%), semmit sem tanult meg 3 (7½%). Jelenleg is oktatás alatt áll és jól halad 10 (25%). A rabok közül nagy számmal más fogházakba helyeztetnek át, ami által tanulásuk abban marad és az elért eredmény így kétes marad; továbbá kiszabadulnak idő előtt is olyanok, kik jó viseletükkel ezt megérdemelték, végül olyanok is vannak, kik a szabadban nyervén alkalmaztatást, (kertben, földön, fűzesben stb.) különösen a nyári hónapokban, csak hézagosan látogathatják az iskolát. Mindemellett a teljesen analfabéták 25%-a teljes irás-olvasás ismerettel távozott s ha a jelenleg iskolázás alatt állók teljesen megtanulják az irás-olvasást, akkor éppen a fele lesz irástudó. Az analfabétákon kívül csak cyrillt írt-olvasott 15, akik közül a magyar írást-olvasást megtanulta 6, rövid ideig való tanulás miatt be nem fejezhette 6, iskolázás alatt áll és igen jól halad 3. Ha tehát összegezzük a teljesen analfabétákat és a csakis cyrillt ösmereket, úgy eredményül kapjuk, hogy teljesen megtanult magyarul írni-olvasni 16 (30%), rövid idő miatt be nem fejezhette 15, igen rövid idő miatt csak keveset tanult meg 8, semmit sem tanult meg 3 (3%), iskolázás alatt áll még és halad 13, vagyis összesen 55 rab. A többi 35 rab többé-kevésbé ismerte a magyar írást-olvasást, vagy legalább a latin betűket és ezeket, de különösen a magyar beszédet gyakorolta, még pedig általában sikeres eredménnyel. A tanítás ezen első évfolyamán 97%-ban a tanítás eredményes volt, csakis 3 nem tanult meg ugyszólván semmit, ezek közül az egyik cigány volt, ki semmiféle kedvet, vagy hajlamot nem mutatott a tanulásra, a másik hettő testvér volt, kik közül az egyik igen korlátolt, a másik pedig csökönys volt. Általános észrevételként megérdemli a megemlést, hogy többen a tanulók közül igen szívesen és nagy akaraterővel szultak és tanulnak s még a cellájukba is kérnek könyvet, hogy szabad idejükben gyakorolhassák az olvasást. Egyesek még arra is mutatnak hajlandóságot, hogy társaiknak segítségére legyenek. Az oktatás heti 2-2 órán át folyik és pedig a munka befejezése után este 6 órától 7-óráig. Ünneppalapon az előadás elmarad, de előtte való napokon az oktató-tanítók rendszeren megmagyarázzák az ünnep lényegét. Különösen a magyar hazafias ünnepek megértését nem mulasztják el a tanítók megmagyarázói. Így például március 13-án az egyik, 15-én a másik tanító elmondotta a nap fontosságát, történetét, a nem magyar anyanyelvűek számára pedig az azok nyelvén értő egy-egy rabbal magyaráztatták és értették meg a nap jelentőségét. Megragadnak továbbá a tanítók minden alkalmat, hogy valamely erkölcsi kérdést tárgyaljanak. Egy-egy rab felszabadulása előtt úgy annak, mint általában az egész csoport-

Hosszu csönd lett.

A nő megszólalt, pisszegve!

— Már majdnem öt éve. A Pichelon apó leányának a lakodalmakor volt... milyen bolond szerelmes volt akkor az ember.

— Biz' a... — dűnyögött Pierre.

— Mondtam volna csak nemet akkor, nem kezdődött vón, ami ma lett... Bah! már mindegy, egyszer boldog volt az ember... emlékek jó... ennyi haszna van.

Sűrű könnyutak csurgott le az arcára.

— És még azt akarod, hogy neked hagyjam... soha, míg élek... ez az egyetlen emléke, hogy voltam valaha... nem, nem, soha, soha!

Pierre lelógatta a fejét és megrázta.

— Mondjad csak!... No... Hm... Ha együtt öríznénk meg!...

Szeliden néztek egymásra. Minden gyöngéd érzelmük fölébredt. Egymás karjába vetették magukat és zokogtak. Pierre folytatta a munkáját, kedvese is. És Lisa a vázát mindennap friss virággal töltötte meg.

Pierre többször ajánlotta, hogy törvényesítsék viszonyukat.

— Ej, mit, többet ér ez a váza a világ minden papjánál és jegyzőjénél...

És ez a vita mindig csökkel végződik.

Octave Pradels.

nak lelkére kötötték a becsület, tisztesség elveit. E tekintetben is láthatólag jó befolyással van a rabokra az oktatás.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIX VIZ

Orvosilag ajánlva. Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, hügykő és főveny-képződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult.

Kapható a fölerakathban:

Fendler József cégnél Nagybecskerek
Ferenoz József-tér.

Arak: 1/2 lit. „Phönix“-viz 32 fillér, 1/1 lit. „Phönix“-viz 44 fillér, palackonként. (705-124)

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.
Szeptember 14. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Szeptember 25., 26., 27. A Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlése.

— **A megyei állandó választmány ülése.** Torontálvármegye állandó választmánya tegnap délután Jankó Ágoston alispán elnöklésével ülést tartott, amelyen a 14-iki rendkívüli megyei közgyűlés elé kerülő tárgyakat készítették elő. A választmány fontosabb javaslatait hireink sorában közöljük.

— **Áthelyezés.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Neubauer János lubinabresarovai és Kóntsich Lázár franzfeldi állami el. isk. tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

— **A földmivélsügyi miniszter a rudolfs-gnádiaknak.** Mint illetékes helyről értesülünk, a földmivélsügyi miniszter a rudolfs-gnádiakkal egy évre meghosszabbította a kulpini 700 holdas kedvezményes bérletet.

— **Segédjegyző-választás.** Mint Szentpéterről jelentik lapunknak, ott a megüresedett községi segédjegyzői állásra Friedrich Jakab bocsári segédjegyzőt választották meg.

— **A földrajzi társaság kongresszusa.** Mint a földrajzi társaság elnöksége a kultúregyesülettel közölte, a Nagybecskereken tartandó vándorgyűlésre szeptember 25-ikén reggel 9 óra 40 perckor indulnak a résztvevők gyorsvonaton külön kocsival. Nagybecskerekre délután 5 óra 45 perckor érkeznek meg s itt a pályaudvaron ünnepiesen fogadják őket. A kultúregyesület elnöksége Nagy-kikindára eleje utazik a vendégeknek s ott kiosztja nekik a különböző részvételi jegyeket. A nagybecskereki pályaudvarról az üdvözlés után kocsikon szállásukra hajttnak a vendégek. Hogy a bevonulás minél díszesebb legyen a kultúregyesület fölfogja kérni a fogat és automobil-tulajdonosokat, hogy fogataikat és automobiljajukat bocsássák ez alkalommal a vendégek rendelkezésére. Ugyancsak föl fogja kérni a háztulajdonosokat, hogy házaikat a vándorgyűlés-tartamára lobogózzák föl, úgy mint azt más helyeken ilyen ünnepi alkalmakkor teszik. A szeptember 26-ikán tartandó diszgyűlés, valamint az előadások programját most állítja össze a földrajzi társaság elnöksége s legközelebb teszi közzé. Itt emlíjük meg, hogy a vármegye állandó választmánya tegnap tartott ülést a kultúregyesület kérésére javasolja a közgyűlésnek, hogy szavazzon meg 500 korona segélyt a Magyar Földrajzi Társaság nagybecskereki vándorgyűlése céljaira.

— **Az iparhatóság ülése.** Nagybecskerek város tanácsa, mint elsőfokú iparhatóság ma délelőtt Strosz Béla városi főjegyző, polgármesteri helyettes elnöklésével ülést tartott, amelyen a következő újabb iparigazolványokat adta ki: Kalmár Pálnak szobafestészetre, Blazsey Ferencnek vendéglőre, Sztojancsul Jektának sütőiparra, Maschek Sándornának pedig bőrdörnök készítésére adott iparendélyt a tanács.

— **Torontálvármegye és a szekularizáció.** Mint ismeretes, Hajdúvármegye közönsége és Debreczen sz. kir. város határozatot hozott az egyházi vagyon szekularizációjának keresztül-vitele do gában s ez irányban fölratot is intézett

a törvényhozáshoz. Debreczen városa egyben megkereste a többi törvényhatóságokat is, hogy fölratot pártolják. Torontálvármegye törvényhatósága szeptember 14-ikén fog foglalkozni az egyre nagyobb hullámokat verő kérdéssel, amely azonban már tegnap a közgyűlés tárgyait előkészítő állandó választmány ülésén is nagy érdeklődést és eszmecserét keltett. Az állandó választmány tegnap ülésén dr. Vinczehidya Ernő m. főjegyző adta elő az ügyet s előadása alapján dr. Váradymre, dr. Kiss János és Magyary Pál fölszólalása után az állandó választmány a következő határozatot ajánlja elfogadásra a közgyűlésnek:

Torontálvármegye közönsége anélkül, hogy Debreczen sz. kir. város feliratát érdemlegesen tárgyalás alá vennie, az abban foglalt indítvány felett napirendre tér, mert a fölvetett óriási horderejű kérdések az ország mai súlyos helyzetében való tárgyalását nemcsak időszerűtlennek, de egyenesen megengedhetlennek tartja.

— **A nagybecskereki ipariskola köréből.** Mint ismeretes, a nagybecskereki iparos inasiskola érdemduis igazgatója, Baaden Károly még a múlt tanév végén lemondott ezen állásáról és a kir. tanfelügyelő Wégling István c. igazgatót, ipariskolai rajztanítót bízta meg az igazgatói teendőkkel. Minthogy azonban Wégling István időközben egészségi okokból szintén lemondott ezen megbízatásról, a kir. tanfelügyelő Urhegyi János polg. isk. tanárt helyettesítette az igazgatói állásra. Az ipariskolai tanestület tegnap délután tartotta ez évben első ülést, melyet lélekemelő momentum vezetett be. Urhegyi János helyettes-igazgató ugyanis szívéhez szóló, mely szavakban bucsuztatta el Baaden Károlyt, az intézet távozó igazgatóját. Lelkes beszédben emlékezett meg azon hervadhatatlan érdemeiről, melyeket Baaden Károly három évtizeden át az iskola felvirágoztatása körül szerzett és ama kartársi szeretetteljes gondosság és tapintatról, a melyet a tanestület tagjai irányában mindenkor tanusított, ami által teljes mértékben megnyerte azok szeretetét és nagyra-becsülését. Baaden Károly meghatva mondott köszönetet a kartársi szeretet és spontán megnyilatkozásáért és magát a tanestület tagjainak további szíves barátságába ajánlván, azzal a kívánsággal mondott bucsút, hogy vajha sikerülne a testületnek az intézetet arra a magas nivóra emelni, a melyre az, mint egy intelligens iparos nemzedék iskolája hivatva van. Az egybegyűlték lelkes ovációk között bucsuztak el távozó igazgatójuktól.

— **A jegyzők és az anyakönyvi díjak.** Jász-nagykunszabolnokvármegye elhatározta, hogy felír az országgyűléshez az 1904. évi 36. t.-c. 22. §-ának módosítása iránt s megkereste a többi törvényhatóságokat és így Torontálvármegyét is, hogy fölratot támogassák. Ez a fölratot arra vonatkozik, hogy míg a régi törvény szerint az anyakönyvi díjak az anyakönyvi teendőket végző jegyzőket illették, az 1904. évi törvény a díjakat a jegyzőktől elveszi és a községnek juttatja. Jász-nagykunszabolnokvármegye fölrötában tehát azt kéri, hogy az 1904. évi törvénynek ezt kimondó szakasza úgy módosítsassék, hogy a díjak ismét a jegyzőket illessék. A vármegye állandó választmánya tegnap foglalkozott az ügygyel s ezt a mindenképpen méltányos módosítást pártolásra javasolja a közgyűlésnek.

— **A társtörvényhatóságok átiratai.** A vármegyei állandó választmány más törvényhatóságoknak egész csomó különböző átiratával foglalkozott, a melyekre nézve a következőleg határozott:

Árvavármegye átiratát a k e s z p é n z f i z e t é s e k fölvitelére iránt, — Fejérvármegye átiratát a takarmány kivitele megátlása tárgyában, pártolásra, — Háromszékvármegye levelét a képviselő választói jog kiterjesztéséről és gyakorlásáról alkotandó törvényjavaslatnak a mostani törvényben levő „régijogosság“ fenntartása tárgyában tudomásul vételre javasolja a közgyűlésnek. — Esztergomvármegyének a boritaladó leszállítása és a csingér boritaladó eltörlésére hozott határozata do gában azt javasolja az állandó választmány a közgyűlésnek, hogy járuljon hozzá azzal a föltétellel, hogy akkor a pálinkaadó fölemeltessék.

Nagy választék valódi angol
paletók, esőköpenyegek és vizmentes loden gallérokban
LIPTAY DEZSŐ kalap- és férfidivat áruházában.

— **A Katinca puszta bérbeadása.** Megirtuk már, hogy a Katinca-puszta bérbeadására vonatkozó legutóbbi árlejtés nem járt eredménnyel, amennyiben a bérelni szándékozó kizsádkák nem mentek bele abba a kikötésbe, hogy az öt holdas parcellákból egy holdnyi terület zabos-bükkönnyel vetessék be. A kincstári ispánság erről felterjesztésben értesítette a fölművelésügyi minisztert, aki most újabb leiratban értesíti a kincstári ispánságot, hogy nincs kifogása az ellen, ha a parcelláknak zabosbükkönnyel bevetendő 1 holdnyi földterület ugarnak hagyatik meg. A kincstári ispánság most ezen miniszteri utasítás figyelembe vételével folyó hó 17-én tartja meg az újabb árlejtést. Megjegyezzük, hogy ez még csak részleges orvoslás, mert az a föltétel is káros a kizsádkára, hogy a kalászos termények szalmája, polyvája és törekje, valamint a tengeri szár a kincstári uradalomra ingyenes tulajdona marad, mit bérlők a megjelölt helyre összehordani és összerakni kötelesek. A szalma, polyva, törék és tengeri szár igen fontos a kizsádkára s azért ezt nem szabad tőle elvenni.

— **Vivótanfolyam a gimnáziumban.** A nagybecskereki főgimnázium jeles tornatanára Krisztián Jenő, az idén vivótanfolyamot rendez a kezdők, illetőleg az alsó osztályú gimnázisták számára. A tanfolyam az intézet tornacsarnokában lesz szeptember 15-ikéig jelentkezni lehet Krisztián tanárnál. A tanfolyam díja havonként öt korona.

— **A Villand-cirkusz.** A Villand-cirkusz tegnap este tartotta első előadását a vásártéren föllállított nagy helyiségében. Az előadás óriási közönség jelent meg, amely nagy érdeklődéssel és élénk tetszéssel kísérte a kiváló mutatványokat. Különösen figyelemreméltó a Spesardy-féle japán medve-csoport. A rendesnél kisebb fenevadak úgy engedelmeskednek időmitójuknak, mint a kutyák. Esznek-isznak, bukfenceznek, kerékpároznak, stb. a legnagyobb könnyedséggel. Kiváló számai voltak még a műsornak Klosske Ernő lovassmutatványai, Jean és Jeannettek, a bájos két gyermeknek hajmeresztő produkciói, Les Lionels-ek nehéz tornászszámai, de a többi szám is mind kiváló. Az Auguszt igen jóízű, a bohócok is jók. Ma este maguk, Villandék is föllépnek s így ma is igen élvezetes estére van kilátása közönségnek.

— **A vigyázatlanság áldozata.** Halálos végű szerencsétlenség hírére vesszük a szomszédos Perlasz községből. Lukin Vitályo ottani 22 éves fiatalember ugyanis a napokban reggel ki akart menni kocsin a földekre s magával akarta vinni édesapjának vadászfegyverét is. A fegyvert lekasztotta a falról, megtöltötte, midőn azonban a kocsira akarta tenni, olyan vigyázatlan volt, hogy a puská elcsúszott s a lövés oly szerencsétlenül találta Lukint, hogy néhány perc múlva meghalt. A szerencsétlenségről a csendőrség jelentést tett a pancsovai királyi ügyészségnek, mely a szokásos eljárást azonnal megindította.

— **Tolvaj cigányasszony.** Radu Katica czeppajai cigányasszony a napokban beállított Barbuly Milán perlaszi gazdálkodóhoz s a szobából egy őrizetlen pillanatban 4 darab aranyérmét 200 korona értékben ellopott s azt Novákov Ignác és Novákov Milánnal együtt értékesítette. A meglopott Barbuly az esetet feljelentette a csendőröknek, akiknek sikerült is a tolvaj cigányokat kézrekeríteni, az aranyok azonban nem kerültek elő, mert a cigányok azokon nyomban tudadtak. A tolvajokat a csendőrök átadták a pancsovai kir. ügyészségnek.

Egy népszerű. A „Moll-féle sóborszesz“ által a betegeknek egy époly gyógyhatása, mint olcsó szer nyújtatik köszvényes és csuzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. (d)

TÁVIRATOK

A válság.

A mai minisztertanács.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mára hirdetett minisztertanácsot, amelytől politikai körökben döntő fordulatot várnak, délelőtt 10 óraker kezdtek meg Kossuth Ferenc lakásán. A minisztertanácsban, melyen a jegyzőkönyvet Márfy Albin államtitkár vezette, valamennyi miniszter megjelent, kivéve Andrássy Gyula gróf belügy-minisztert. Ugy jelentették, hogy Andrássy

automobilon elindult Tiszadobról. Az összegyűlt miniszterek egy darabig vártak is rá, de mivel nem jött, nélküle kezdtek meg a tanácskozást. A tanácskozás egész délelőtt szakadatlanul folyt s csak délelben szakították meg egy negyedórára, mert azt hitték, hogy Andrássy mégis csak megérkezik a minisztertanácsba. Andrássy azonban ekkor sem érkezett meg s így megint nélküle folytatták a tanácskozásokat, amely még délután 2 óraker is tartott. A minisztertanácsban a kiszivárgott hírek szerint a kormány elhatározta a lemondását, sőt az egyes miniszterek állítólag már ma alá is írták volna lemondásukat. A kormány lemondását Wekerle Sándor miniszterelnök jövő heti kihallgatásán nyújtja át a királynak s egyúttal előterjeszti javaslatát a kibontakozásra nézve is. Más jelentés szerint a mai minisztertanácsban elfogadták volna a kibontakozás alapjául Kossuth Ferencnek a tervét, hogy a koalíció választói reform megalkotásáig maradjon együtt s addig minden más kérdést kapcsoljanak ki.

Szterényi és Kossuth tanácskozása.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ ered. távirata.) A mai minisztertanácsot megelőzőleg Kossuth Ferenc és Szterényi József hosszasan tanácskoztak egymással.

A horvát dolgok.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai minisztertanács egy részén részt vett Rauch Pál báró horvát bán is, amikor a minisztertanács a horvát viszonyokat, s az aurániai perjeltség birtokügyét tárgyalta.

Justh Gyula Budapesten.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Justh Gyula a képviselőház elnöke holnap Budapestre érkezik, hogy részt vegyen a politikai helyzet dolgában a vezető politikusok között folyó tanácskozásokon.

A kibontakozási terv.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A bécsi „Neue Freie Presse“ budapesti levelezőjének jelentése szerint egyelőre csak egyetlen komolyabb kibontakozási terv van s ez abban áll, hogy a választói reform keresztülvitelére átmeneti kormány alakítandó, amely azután az ügyeket tovább vezeti. Kilátás van arra, hogy a kibontakozásnak ezt a módját sikerül majd keresztülvinni, mert magában a banksoportban is sokan vannak, akik e mellett a megoldás mellett foglalnak állást, mint amely megoldás az adott körülmények között a legcélszerűbbnek látszik. Mielőtt azonban célhoz érne a kormány, számos detailkérdést kell megoldania, a melyek nem kevés nehézséget okoznak. Ezek a részletkérdések mindenképp a kabinet összetételére, továbbá a választói reformra, végül pedig azon feltételek megformulálására vonatkoznak, a mely feltételek mellett el lehetne tekinteni a bankkérdés azonnali megoldásától. Ezek a kérdések képezik a minisztertanács leg-sürgősebb tárgyait. Egyelőre kormánykörökben erősen bíznak abban, hogy a többség minden elemét sikerül majd ennek a tervnek megnyerni.

A nagygyakorlatok.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Gross-Meseritschből jelentik, a nagygyakorlatok tegnap nagy méretekben folytak. Vilmos német császár és királyunk, valamint Ferenc Ferdinánd trónörökös és Károly Ferenc József főherceg kíséretükkel együtt tegnap is megjelentek a trnavai magaslaton, amely alatt ütközet folyt. Vilmos császár hosszasan beszélgetett Conrad vezérkari főnökkel, Rumer tábornok, a magaslat alatt küzdő csapatok parancsnoka

pedig királyunknak tett jelentést a hadállásról. Néhány perc múlva az uralkodók elhagyták a magaslatot, hogy más oldalról figyeljék a harc folyását. A jelentés szerint ő felsége rendkívül jó színben van s igen élénk érdeklődéssel figyeli a harcjátékot, míg Vilmos császár szintén pompás kedélyhangulatban van. Jellemző és említés érdemlő az, hogy a külföldi katonai attachék az idén nem vesznek részt az uralkodó kíséretében, hanem egy vezérkari alezredes vezetésével messze hátul foglalnak állást.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint Gross-Meseritschből sürgönyzik, a nagygyakorlatok tegnap éjjel véget értek és Vilmos német császár még tegnap délután elutazott.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Gross-Meseritschből sürgönyzik, tegnap éjjel a nagygyakorlatok befejeztével súlyos szerencsétlenség történt. Az ellenfél ugyanis fényszórával hirtelen rávilágított a pihenő 7-ik dragonyos-ezredre. A hirtelen nagy fénytől a lovak megbokrosodtak s keresztülgázoltak az alvó katonákon, akik közül 15 súlyosan megsebesült.

Az osztrák válság.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A „Neue Freie Presse“ legutóbbi számában hosszabb cikket közöl a cseh agráriusok és Bienerth báró osztrák miniszterelnök között lefolyt konferenciáról. A jelentés szerint a cseh agráriusok Udrzal képviselő vezetésével járultak a miniszterelnök elé s általában véve nem zárkoztak el attól, hogy a cseh tartománygyűlés munkaképességének helyreállítását lehetővé tegyék s magyarában ugyanolyan nyilatkozatokat tettek, mint az ifjú csehek.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 11. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre) 27.10 — —
Buza (áprilisra) 27.40 — —
Rozs (októberre) 19.04 — —
Zab (októberre) 14.56 — —
Tengeri (októberre) 14.12 — —

Közgazdaság.

A „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest), heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzpiacról.

Budapest, szeptember 9.

Az elmúlt hét folyamán a budapesti értéktőzsdén élénk forgalom mellett tartott irányzatot követték az összes értékpapírok. Az internacionális értékek között a két hitel részvényen kívül ezuttal is a rimamurányi vasmű részvények képezték a forgalom középpontját. E vállalatnál a vezető szerepért folytatott küzdelem szinte óriási mérvet ölt és így a vállalat vezetésében ezidő-szerint helyet foglaló intézetek, valamint az azok ellen alakult pénzesoportok vásárlásaikat teljes mértékben folytatták, minek következtében a rimamurányi vasmű részvényei nagy hullámszámú voltak alávetve. A részvények árfolyama állandó vásárlásokra 650-ig emelkedett, majd a tegnapi nap folyamán a magánforgalomban, melyben a fentemlített tényezők nem vettek részt, 639-ig süllyedt. Az érdekesoportok a mai nap folyamán újból folytatták vásárlásaikat és a részvények árfolyamát felszöktették 663-ra. Ezek mellett élénk érdeklődés mutatkozott a magyar leszámítoló és pénzváltóbank részvényei iránt; ezen intézet minap közzétett mérlege kedvező benyomást tett a tőzsdén és részvényei 489.50-ig emelkedtek. Nagyobb üzlet fejlődött ki a magyar kereskedelmi részvénytársaság részvényeiben és ezek 608.50 árfolyamig köttettek. Meg kell jegyeznünk, hogy a fentemlített részvények kivételével a vezető értékek árfolyama a hét vége felé különösen s. f. hó 8-iki ünnepi magánforgalomban kissé lemorzsolódott, az amerikai tőzsdék lánghaságának hírére, aminek oka viszont Harimann amerikai vasut-király állítólag súlyos betegségében leli magyarázatát. Utóbb azonban a hangulat némileg barátságosabbá vált.

Felállítás szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Oppolzer, Drasche, Schnitzler, Kainzbauer tanárok ajánlják Dr. J. G. POPP
cs. és k. udvari fogorvos (325a-94)

ANATHERIN 59 év óta egyedüli leghathatósabb fogszerit,

a száját, fogakat, foghúst, torkot rögtön meggyógyítják, csaknem szagtalanok és megszabadítanak a legkínzóbb fájalmaktól és szenvedésektől. Gyomorra, belekre igen jótékony hatásuk. Valódi csak az én céggemmel, a K 2.80, 2.—, 1.—. Anatherin fog-eréme-tubus —.60, üvegben 1.40, csomagban —.70. Fogpor 1.26. Nem habzik, a fogakat nem rongálja. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban, illatszer-üzletekben.

Hirdetmény.

Alólirott ezennel közhírré teszem, hogy Brtka Pál örökösének tulajdonát képező s a torontálerzsébetlaki 44. sz. tlkvi betétben felvett ingatlanok felerészét folyó évi szept. 19-ik napjának d. e. 9 órájkor Torontálerzsébetlak község ház tanácstermében egy évi időtartamra nyilvános árverés útján bérbe adom.

Árverési feltételek alólirottánál meg tudhatók.

Torontálerzsébetlak, 1909. évi szept. 5.

Schwarz Frigyes,
községi jegyző, zárgondnok.

834-3.1

1922/1909. szám. Szeferkin község előljáróságától

Hirdetmény.

Szeferkin községben 1 drb 12 hetes fehér kan és 1 drb 12 hetes fehér koca-malae, mint gazdátlan jószág bitangságba vétetett.

Amennyiben jogos tulajdonosuk nem jelentkezne, a malacok 1909. évi szeptember hó 20-án d. e. 9 órakor nyilvános árverésen, Szeferkin község-házánál eladatni fognak.

Szeferkin, 1909. évi szeptember 7-én.

Községi előljáróság.

837-1.1

'PEST-SZÁLLODA' Nagybecskerekén.

Telefon 148. sz. (Posta-épület mellett.) Telefon 148. sz.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a Pest-szállodát átvettem, ujonnan átalakítottam és a közönség kényelmére berendeztem.

Kitünő konyhát tartok. Ebéd és vacsorát havi fizetésre adok. Mindig friss pilseni sör. Valódi tiszta borok. — Tiszta és mérsékelt árban vendégszobák rendelkezésre állanak. — Kényelmes sör-csarnok. — Kávéház. — Kocsiszin.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel:

G aál István,
szállodás.

842-10.7

Szaján község előljáróságától.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Szaján község

vadászati joga

1909. évi november hó 1-től kezdve 6 (hat) évre nyilvános árverésen haszonbérbe adatni fog.

Az árverés 1909. évi október hó 3-án d. e. 10 órakor fog megtartatni a község tanácstermében.

Közelebbi feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Szaján, 1909. évi szeptember hó 6-án.

836-2.1

Községi előljáróság.

Akar nőszülni ?

Hölgyektől (ezek között olyanok törvénytelen gyermekekkel, testi hibával stb.) 5-500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva, megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, írjanak e címre:

L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland.

835-52.1

Bérbeadó ház

A Nádor-utca 820. sz.
ház, mely áll 6 szoba
és mellékhelyiségekből,
azonnal bérbeadó.

820-3.5

Bövebbet Vásár-tér 1. sz. alatt.

T. c. Tisztelettel van szerencsém a n. é. község tudomására hozni, hogy a korvíványai szerinti

gőz-festőde és vegytisztító-intézetet

a legújabb gépekkel ellátva, saját házamban (Erzsébet-tér 5. sz. a., a Korona-szálloda mellett) megnyitottam. Elvállalok festésre, ugyszintén vegyi tisztításra urinői, gyermekruhákat és tisztai egyenruhákat, mindennemű gyapju- és pamutszöveteket; függönyök a a leggondosabban tisztítanak és festetnek. — Főtörekvésem odairányul, hogy jó, pontos és olcsó kiszolgálással a n. é. község megelégedését kiérdemeljem.

828-5.2

Kiváló tisztelettel

Szenessy István.

13 év óta fennálló jó forgalmu

üzlet és korcsma házzal együtt eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

839-2.1

Finom mosónő és vasalónő

833-1.1

ajánlkozik uri házakhoz a legdiszesebb fehérneműk és egyéb kelengyék mosására és vasalására.

Szabó Etel, Német-végsor 2.

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVÍZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESITETT
rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ivógyógyomlóra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemédenice idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF ügynöksége. Kapható Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 838-10.1

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!
Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta izú, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, VI. Ferenc József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III-83.

Főraktár Nagybecskerekén: Ro'ca Béla fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

703-100.70

TORONTALVÁRMEGYE ALISPÁNJA.

25.458/909. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-c. alapján
kiépitendő módos—ujpécsi trvh. közut

62·000—72·485km.-szakaszában szükséges és alább részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében 1909. évi szeptember hó 29-én d. e. II órájára versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozók a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. 6124 61 m³ terméskő (mintegy 1000 kgr. m² törésű határértékű szilárdságu és fagyálló kőzetből) utalap részére a feladó állomáson waggonba rakva.

2. 4212·20 m³ zuzott kavics (mintegy 2000 kgr. pro m² törésű határértékű szilárdsággal bíró, fagyálló kőzetből (a feltételeknek megfelelően aprózva a feladó állomáson waggonba rakva.

3. 419·42 m³ rostálttisza zuzalék vagy perjamosi kavicsos homok a feladó állomáson waggonba rakva, vagy az utpadkára kiszállítva és ott egykőbméteres halmokban átadva.

4. 805·38 m³ közönséges, de tiszta homok az utpadkára kifuvarozva és ott szabályszerűen felhalmozva.

5. 42647 m² alapszekerénykiemelés.

6. 41942 m² utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).

7. 705 m² terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).

8. A kőanyagoknak (összesen 10756·23 m³) a vasuti kocsikból lerakása a helye által bérelt vasuti lerakóhelyre.

9. A kőanyagoknak, terméskő, kavics és zuzalék összesen 10756·23 m³ a lerakóhelyről a kiépitendő utszakaszra való kifuvarozása és ott szabályos garban való összerakása.

Ajánlkozni lehet külön-külön az 1., 2., 3., 4., 8. és 9. tétel alatti munkálatokra, illetve szállításokra.

Az 5., 6., és 7. tétel alatt felsorolt utszekerénykiemelés, utalaprakás és terméskőburkolati munkálatok (cyklópsburkolat) elválaszthatatlan munkacsoportot képeznek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy vonatkozó szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat „Torontálvármegye alispánjának“ címezve, „Ajánlat a módos—ujpécsi trvh. közut 62·000—72·485. km.-szakaszának építési munkálataira“ felirattal ellátva a kitűzött nap d. e. 11 órájáig a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz annál is inkább igyekezzenek beadni, mivel később érkezett vagy távirati úton tett ajánlatok tárgyalatni nem fognak.

Minden ajánlathoz az ajánlati végösszeg után számítandó és bármely torontálmegyei kir. adóhivatalnál letett 5%-nyi bánatpénzről szóló adóhivatali nyugtát kell csatolni.

Az 1., 2., 3. és 4. tétel alattiakhoz benyújtott ajánlatokhoz mintakövek, illetve mintahomok csatolandók.

Megjegyeztetik, hogy a kő, kavics és zuzalék szállítására vonatkozó ajánlat megtételénél figyelembe veendő azon körülmény, hogy vállalkozó a kőanyagokat legalább 40 kocsiból álló 400 tonna rakományu zárt vonatokban köteles szállítani.

A beérkezett ajánlatok felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur — 60 nap alatt — fog dönteni, mely ideig ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

Kereskedelemügyi miniszter ur fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson vagy pedig az összes ajánlatoktól eltekinthessen.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, valamint az összes feltételek a nagybecskereki kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatali órákban megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1909. évi szeptember hó 6-án.

Az alispán helyett:

Vinczehidy,
m. főjegyző.

MESSINGER KAROLIN-FÉLE LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET NAGYBECSKEREKEN.

A 6 év óta fennálló és a vallás- és közoktatásügyi miniszter által nyilvánossági joggal felruházott Messinger-féle leánynevelőintézet a legmesszebb menő igényeket is kielégítő újonnan épített intézeti épületében a jövő tanév kezdetével

női háztartási és gazdasági tanfolyamot

nyit, melynek célja a nőt élethivatásának megfelelő gyakorlati kiképzésben részesíteni és emellett a női munkák rendszeres tanításával a nők keresetképességét fokozni.

A leánynevelőintézet tagozatai:

1. 4 osztályú elemi iskola.
2. 4 osztályú polgári leányiskola.
3. 1 évfolyamu kereskedelmi irányú továbbképző tanfolyam.
4. 2 évfolyamu háztartási tanfolyam, amely áll: a) főző iskolából, b) fehérvarró osztályból, c) felsőruhavarró osztályból, d) divatúri cikkek készítésére rendezett rendkívüli tanfolyamokból.

GONDOS NEVELÉS.

MODERN INTERNÁTUS.

Bővebbet az értesítők, melyeket kívánságra szívesen küld

A MESSINGER KAROLIN-FÉLE LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

13231. sz. 1909.

821-2.1

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idel temesvári Szent Mihály

országos vásár

t. évi szept. 23-tól bezárólag szept. 27-ig
fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szept. hó 23-tól, csülörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1909. évi augusztus hó 19-én.

A városi főkapitányságtól:
BEÉ FERENC, főkapitány.

Hölgyek
részére nélkülözhetetlen
Legjobb szépítőszert a
FÖLDES-FÉLE MARGIT-CRÉME

Paratlan és csodás hatás.

Par nap alatt biztosan eltávolít szíplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (St. Hesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varrja, üdít és fiatalítja. Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOLLETT-CIKKEK: Margit-hőlgypor (3 színben) 1.20 korona, Margit-szappan 70 fill., Margit-fogpep 1 korona, Margit-areviz 1 korona.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerekkereskedésben. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.
Kapható Nagybecskereken
Basch Ernő, Jakobi Armin, Kellner József és Kollarich Gábor gyógyszerészeknél, Melkuh Dezső drog.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mind egyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és alatta-bélbetegségek, gyomorgörcs és gyomorhurut, rögzült széklet, májbántalom, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak K. 2 -
Hamisítások törvényileg fenyegetnek

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mind egyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel.

A Moll-féle SOS-Borszesz nevezetesen mint fájdalom csillapító, bedörzsölési szer, közhíj, csúsz és meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ózozott eredeti üveg ára 2 korona.

5 75.37

Főszékhely

Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által

Bécs, I., Tuchlauben 9 szám.

Vidéki megrendelések naponta postautánvétellel mellett teljesíthetők. A rakdárban tessék határozottan MOLL A. aláírással és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

ÚJ VÁLLALAT!

Tisztelt Cim!

Van szerencsénk becses tudomására adni, hogy mi folyó év augusztus hó 1-től kezdve egy üdvös bérletet nyitottunk és pedig villamos szobacsengőnyük működésének épségbeni tartásáról.

A bérlet a következőkből áll:

Minden egyes szoba vagy mellékhelyiség után egy egész évre 1 (egy) korona díj fizetendő.

Lakások, melyek 8 szobán felül rendelkeznek, továbbá középületek városokban és községekben, nemkülönben a házteléfonok jókarbantartása külön megállapodás tárgyát képezik.

A díj negyedévenként előre fizetendő.

Ezen fizetéssel szemben mi szavatolunk a csengőknek a jó működéséért.

Az anyagot, úgymint: szálműkő, horgany, szénszorító, szén (de huzal nélkül), mi szolgáltatjuk díjmentesen a bérlet fejében. Azonban, ahol a bérlet kezdetén pótlás szükségeltetnék — mert csakis használható állapotban levő csengők vétetnek át — mi az ilyen hiányos villamos szobacsengőkhöz a szükségeltető anyagokat gyári áron szállítjuk csekély munkadíj felszámítása mellett (csakis évi előfizetőknek); végül új bevezetések is eszközünk.

Kiváló tisztelettel

KINDL F. és TÁRSA,

az állami elemi iskola épületében, a vármegyeházaival szemben

Telefon 189. sz.

768-10.6

Telefon 189. sz.

ÚJ VÁLLALAT!

4 állami érem, 22 első kitüntetés.

Különleges gyártmányok

„Pef” mosható email festék, mázolásra készen, faíra, fára, vasra

Bessemerfesték

rozsdavédő, viharálló vasmázolat

BAZALTFFESTÉK

viharálló és mosható, homlokzatok és belső helyiségek meszelésére.

Kosárbutó/zománc, kádzománc, padlólak stb. stb.

Mintamásolat, szinkártya ingyen és bérmentve.

728-10-10

4504/1909. sz. Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Keglevichháza, Bolgáritelep és Pusztakeresztur községek által Keglevichháza székhellyel rendszeresített 800 korona évi fizetéssel egybekötött **körjegyzői irnoki állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi szeptember hó 25-éig küldjék hozzám be.

Nagyszentmiklós, 1909. évi szept. 7.

Hadfy,
f. szolgabíró.

832-3.1

ELSŐRENDÜ TŰZIFA,

angol antracit, salon-kőszén, coaks, faszén, kovács-kőszén, mindennemű deszkák, gerendák, :: tölgyfa, mindennemű bognártó, szőlőkaró ::

kapható

Kurländer Imrénél Nagybecskereken.

Irodai telefonszám 35.

Fatelepe telefonszám 89.

Fatelepek: Korona-utca, Arad/ci-utca és Kurländer-udvar.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.

820-30.2